

PAST-TIMES

Suullisen historian esittelemineen – paperityöt ja suunta-aivoja, joihin kannattaa tutustua ennen jakelua

Moduuli 4, osio 2: Suullisen historian tarjoaminen jakeluun

Suullisen historian esitleminen – paperityöt ja suuntaviivoja, joihin kannattaa tutustua ennen jakelua

Tallennus- ja lisenssisopimukset

- Ennen kuin mietit, miten arkistoit tai jaat suullisen historian projektisi tuotoksia, sinun tulee varmistaa, että sinulla on kaikki paperityöt kunnossa.

- Tätä varten sinun on varmistettava, että olet sopinut kahdesta asiasta kaikkien haastateltaviesi kanssa ennen haastattelun nauhoittamista, ja sinun on varmistettava, että sinulla on kopiot molemmista tiedostoista ennen nauhoitteiden levitystä:
 - Haastateltavan osallistumissopimus
 - Haastattelun tallennussopimus

- Lähtökohta äänitteiden levitykseen on se, että sinulla on molemmat sopimukset kunnossa.

Haastateltavan osallistumissopimus

- Kaikkien haastateltavien tulee allekirjoittaa tämä sopimus ennen nauhoittamisen aloittamista.
- Tämä sopimus voidaan yhdistää esiintymissopimuksen kanssa ja niiden tulisi sisältää seuraavat ehdot:
 - Haastattelun kuvaus.
 - Haastateltavan oikeus perääntyä haastattelusta milloin tahansa ennen haastattelun arkistoinnista.
 - Haastateltavan oikeus pitää tekijänoikeudet itsellään tai siirtää ne toiselle.
 - Sopimus siitä, kuinka materiaalia käytetään pitkällä aikavälillä.

Haastateltavan osallistumissopimus

- Jokaisen haastateltavan tulee allekirjoittaa henkilökohtainen haastateltavan osallistumissopimus ennen haastattelun aloittamista.
- Haastattelijan tulisi säilyttää kopio jokaisesta allekirjoitetusta sopimuksesta.
- Ennen sopimuksen allekirjoittamista haastattelijan tulisi kertoa jokaiselle haastateltavalle seuraavat asiat:
 - Kuinka heidän henkilökohtaisia tietoja säilytetään, käytetään ja kuinka ne ovat saatavilla - niin tuotannon, editoinnin kuin arkistoinnin aikana.
 - Tätä kohtaa laajennetaan haastattelun tallennussopimuksessa.

Haastattelun tallennussopimus

- Haastattelijan ja haastateltavan tulee sopia ja allekirjoittaa haastattelun tallennussopimus.
- Tämän sopimuksen tulee sisältää seuraavat tiedot:
 - Kuinka haastattelu tulisi arkistoida.
 - Kuinka haastattelu on saatavilla yleisölle.
 - Kuinka yleisö voi käyttää haastattelua ja miten sitä voidaan käyttää julkaisujen, näyttelyiden, oppimateriaalien ja muiden tuotosten luomiseen.
 - Creative Commons -lisenssi tulisi myös mainita haastattelun tallennussopimuksessa.

Haastattelun tallennussopimus

- Haastattelun tallennussopimuksesta tulisi keskustella haastateltavien kanssa ennen haastattelua, mutta sitä ei tulisi allekirjoittaa kuin vasta haastattelun tallentamisen jälkeen.
- Syynä tähän on se, että joissain tapauksissa, jos haastateltava on kertonut arkaluontoisia tai henkilökohtaisia asioita haastattelun aikana, he saattavat haluta, että kyseiset osat pysyvät luottamuksellisina (muokattuina) tai julkistetaan vasta tietyn ajan kuluttua.
 - Haastateltavalla on täysi oikeus tehdä tämänkaltaisia pyyntöjä.
 - Haastattelijan velvollisuutena on hahmotella kaikki sopimuksessa mainitut pyynnöt ja säilyttää kopio allekirjoitetusta sopimuksesta ja tallenteet tulevaisuuden käyttöä varten.

Creative Commons -lisenssi

- Yleisesti ottaen suullisen historian tallenteita ja niihin liittyviä digitaalisia oppimisresursseja suojataan yleensä Creative Commons lisenssillä – lukuunottamatta tapauksia, joissa haastateltavalta ei ole saatu lupaa.
- Creative Commons -lisenssi antaa yksinkertaisen yleiskuvan siitä, mitä yleisö saa tehdä digitaalisella materiaalilla sen verkossa julkaisemisen jälkeen.
- Saatavilla on joukko erilaisia lisenssejä – joilla kaikilla on erilaiset käyttöoikeudet.
- Näitä lisenssejä tarkastellaan enemmän tämän moduulin osiossa 4.

Creative Commons -lisenssi

- Creative Commons –lisenssi mainitaan tässä vain, koska sen pitäisi sisältyä haastattelujen tallennussopimukseen.
- Haastateltavien on ymmärrettävä ja sovittava täysin erilaisista keinoista, menetelmistä ja tavoista, joilla heidän haastatteluaan voidaan käyttää, viitata ja muuntaa Creative Commons –lisenssillä, jonka haastatteilja on valinnut projektille.
- Asiasta tulisi sopia molempien osapuolten välillä ennen haastattelun aloittamista.

Suullisen historian saavutettavuus

- Haastattelut ja video- ja audiotallenteet olisi dokumentoitava tarkasti, arkistoitava ja laitettava yleisön saataville, jotta projektin tavoitteet suullisen historian säilyttämiseksi tulisivat saavutetuiksi.
- Paikalliset kirjastot, museot, kulttuuriperintökeskukset, yliopistot tai muut arkistot saattavat tarjota sinulle apua ja neuvoja, jotta projektisi saavuttaisi tavoitellun yleisön.
- Ennen kuin päätät mihin tulet arkistoimaan projektisi, sinun tulee varmistua, että tuotoksesi ovat saatavilla ja yleisölle jaettavassa muodossa.

Suullisen historian saavutettavuus

- Web Content Accessibility Guidelines 2.1 (WCAG 2.1) eli saavutettavuusohjeet on joukko ohjeita ja periaatteita, jotka ohjeistavat, kuinka sisältöä tulisi esittää verkossa, jotta se olisi kaikkien käyttäjien, myös vammaisten.
- WCAG 2.1 koostuu 12 ohjeesta 4 periaatteen mukaisesti.
 - WCAG 2.1 –ohjeiden noudattamiseen on saatavana erilaisia tarkistuslistoja ja ohjeita.
 - Seuraavissa dioissa olevat esimerkit on kehittänyt CampusSuite (2019), pyrkien yksinkertaistamaan standardeja.
 - Nämä esimerkit on valittu siten, että ne sopisivat valmistautumiseen suullisen historian projektia varten.

Suullisen historian saavutettavuus

- WCAG 2.1 –saavutettavuusohjeiden mukaan verkkosisällön tulisi olla:
 - Havaittava – verkkosisällön tulisi esittää tavoilla, jotka käyttäjä voi havaita.
 - Hallittava – Käyttöliittymä, ohjaimet ja navigointi tulisi olla käyttökelpoisia
 - Ymmärrettävä – Sisällön ja käyttöliittymän tulisi olla ymmärrettäviä
 - Lujatekoinen – Sisällön on oltava riittävän lujatekoinen, jotta se voidaan tulkita luotettavasti useilla erilaisilla laitteilla ja ohjelmilla, mukaan lukien apuvälineohjelmat

Lähde: <https://www.campussuite.com/blog/wcag-2-1-means-school-website-ada-compliance>

Suullisen historian saavutettavuus

- Ei-tekstisisällön vaihtoehdot (esitettäessä kuvia, videotiedostoja ja viitemateriaaleja verkossa):
 - Kuvien, äänen ja videon kirjallisissa korvauksissa tulisi olla kaikki samat kuvaukset, jotka ei-tekstisisällöt välittävät.
 - Sen lisäksi, että autetaan etsinnässä, selkeä ja tiivis sanavalinta voi tehdä ei-tekstisisällöstä vammaisille elävemmän.

Lähde: <https://www.campussuite.com/blog/wcag-2-1-means-school-website-ada-compliance>

Suullisen historian saavutettavuus

- Kontrasti ja värit (esitettäessä transkriptioita verkossa):
 - Joillakin ihmisillä on vaikeuksia nähdä tekstiä ja värejä, jos kontrasti ei ole riittävän korkea suhteessa taustaan.
 - Erityisesti värisokeiden on kyetteävä erottamaan teksti tausta väristä.
 - Tämä koskee painikkeita, linkkejä, kuvien tekstiä – kaikkea.
 - Kontrasti ja värivalinnat ovat myös tärkeitä äärimmäisissä valaistusolosuhteissa.

Lähde: <https://www.campussuite.com/blog/wcag-2-1-means-school-website-ada-compliance>

Suullisen historian saavutettavuus

- Videoiden saavutettavuus (mikäli tehdään videohaastatteluja):
 - Pelkkä transkription lisääminen ei riitä.
 - Videoissa tulee olla kuvatekstit ja yksityiskohtaiset kuvaukset (esim. kuka esiintyy näytöllä, sijainti, mitä he tekevät, jopa kasvonilmeet) ollakseen täysin saavutettavissa ja mukautuvia.

Lähde: <https://www.campussuite.com/blog/wcag-2-1-means-school-website-ada-compliance>

Suullisen historian saavutettavuus

- ▣ Ei vilkkuvia valoja (videotiedostoissa):
 - Vilkkuvat ja välähtelevät valot eivät ole vain häiritseviä, vaan ne voivat olla vaarallisia monille käyttäjille.
 - Vilkkuvat sisällöt voivat laukaista kohtauksen, joten välttä kyseisenlaisten sisältöjen käyttämistä.

Source: <https://www.campussuite.com/blog/wcag-2-1-means-school-website-ada-compliance>

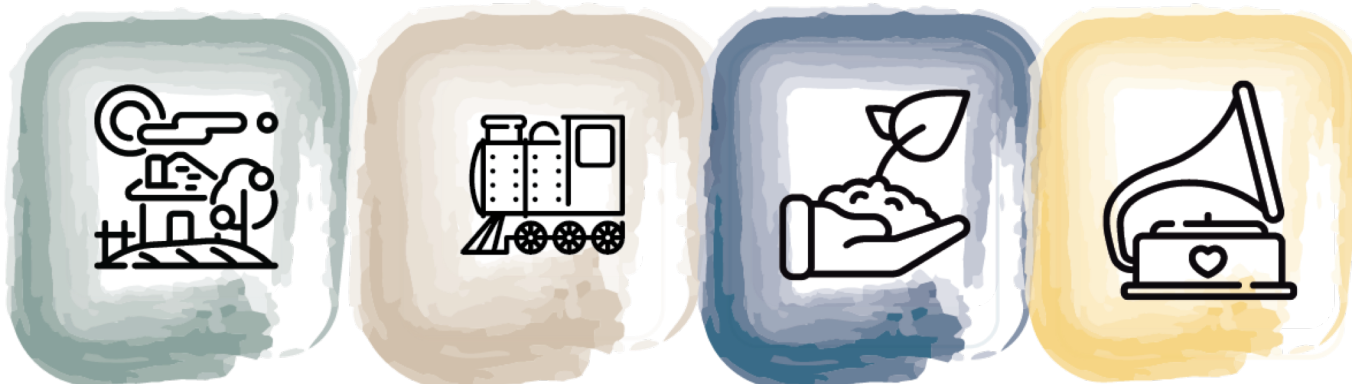
Sopimusten tekeminen arkistojen kanssa

- Jos haluat, että suullisen historian projektisi tallennetaan paikallisarkistoo, sinun tulee allekirjoittaa kirjallinen sopimus sen laitoksen kanssa, joka ottaa projektisi kokoelmaansa.
- Tätä kutsutaan talletussopimukseksi.
- Sinun tulisi sopia ja allekirjoittaa tämä sopimus suoraan laitoksen kanssa, joka on sitoutunut arkistoimaan nauhoituksesi.
- Kirjastoilla, museoilla, kansanperintökeskuksilla ja muilla arkistoilla on lomakkeet näihin sopimuksiin.

Kaikkien lähde- ja viitemateriaalien arkistointi

- Jos projektisi sisältää muita ensi- tai toissijaisia lähdemateriaaleja – joita käytetään tutkimusvaiheessa tarkistamiseen – tee suunnitelma näiden materiaalien arkistoinnista.
 - Nämä materiaalit voivat olla valokuvia, asiakirjoja tai esineitä.
- Jos teet arkistoinnin täysin verkossa, näitä materiaaleja ei ehkä ole mahdollista sisällyttää mukaan tallenteisiin.
- Mieti miten nämä esineet voidaan myös arkistoida ja asettaa yleisölle saataville.

PAST-TIMES

inn^oventum

INNEO

S V E B ■
F S E A ■

Erasmus+

movetia

Austausch und Mobilität
Echanges et mobilité
Scambi e mobilità
Exchange and mobility

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.